

2676

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESBOK

/ 1

Troll.

Troll.

Uppe på Käringbacken vid Röckla /jfr! Den s.k. Röckla-
visan/ ligger en stor sten och bredvid är ett djupt hål. Om
man släpper ner en sten i det, så klingar det precis som av
metall, när stenen kommer till botten. De säger det låter som
om de sloge i stora järndörrar. Och det skulle då inte vara
något annat än troll.

2676

Orättrådiga lantmätare.

Orättrådiga
lantmätare.

Det var en vång inte långt från det ställe, där
jag är uppfödd. Där såg de lyse springa och dra en lång
röd kedja efter sig. Det skulle vara lantmätare, som
hade varit orättrådiga i sitt liv.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2676

Hur man kan bli synsk.

Att bli synsk.

Om det var någon som såg en hund gråta, skulle han ta tårarna och stryka i sina egna ögon. Då skulle han sen kunna se allt som fanns ikring honom.

Trolleri.

Mot trolleri skulle de rita femudda-märken över
dörrarna. Borta i Härlunda var~~de~~ det en käring, som ~~inte~~
inte hade annat än tjära att rita ~~med~~ med.

När en ko hade kalvat la de alltid stål under tröskeln
till lagården.

Trolleri.

2676

Hur namnet Bosebo uppkommit.

Bosebo.
Namnsägen.

Det var en rik herre, som hette Bose. Han ägde en gård, och missionärer kommo till honom och började predika Kristi lära. Han själf ville inte veta av dem, men hans pigor gingo och hörde dem och blevo vunna för den nya religionen. Och en söndag skulle de döpas, och dopförrättningen skulle hållas vid en å mittimot Boses gård. Då bad pigorna, att få låna en båt för att kunna komma

över till nadra sidan och att få fritt. Men Bose bara skrat-

tade åt dom och tog och fyllde ett kar med sten, så att det

stod på botten av ån. Och så slängde han upp pigorna ovanpå

stenen och skrek åt dom, att nu kunde de segla, om de ville.

Men karet började röra på sig och flöt över till andra sidan.

Och utav det undret blev Bose så gripen, att han också lät

döpa sig. Och så byggde han en kyrka och kring den växte sen

en kristen församling upp, som efter Bose fick namnet Bose-

bo./socken i Jönköpings län med 300 invånare./

2676

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2676

Auskriift av
en visbokEn mycket rörande visa
omFlickan som hängade på brödetVisan om
Flickan som
hängade på
brödet.

1. Med brusen för jag
sjunga vill om ett förlärligt under:
Du som det här märk nogga till, och
minns det alla stunder. I Libau by
vid Pene strand, I Pommern det
tyriska land, Skall saken vara händer.

2. Ett fattig bonde bodde der, och
barn han hade många, som
gjorde honom stort besvär om
bröd han nödgas gå, men
äldsta dottern af sin far samt om
och sysskon afked tar, och ger sig
bort att tjäna.

8

8.

2676

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3. Senamma kände icke sig, när
hon sig själv fick råda, men rusade
oförsligt, / Kropps- och själaråda,
ty all sin bön hon kunde få,
Vill prakt och ståt det skulle gå,
och till högfärdig lefnad.

4. Husbonden sade piga kär! Låt
sådant hjärmod falla, Betänk af
hvad för folk du är hvad kan

man dig väl kalla? Blir något
över af din lön så gif din far
det är min bön, han ligger ju
sin föda.

9

9.

2676

5. Hon svarar: jag är ung och skön,
men gamla kläder felar. Hvad
vill friska min lilla lön, om jag
med far min delar, som andra
skall jag kläder gå, ej tar jag
honom något från, men själv jag
det förtjänner.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6. En tid derefter hände sig, att
gamla fadern døde, så modern
som sig sönkelig, På käpp och
krycka stödde, Bad dottern som
kändigt rik till grafven hjälpa

fadrens lik, som barnlig dygd be-
faller.

10

10.

7. Hon hade då på fjorton år sig
mycket godt förvärfvat, om hon med
högmodigheten svär, Guds gåvor ej
fjäderfot, hon hade det mig ej går an,
beskrifven hur i vill och kan, men
jag mitt mynt ej skingrar.

8. Jag bör på nästa marknadsdag mig
nya kläder köpa, ej gagnar det mig
då att jag dertill om län skall köpa,
Hur jag gör kläder hvar man ser, str
sak hvad gref man gubben ger, ej
någon derom sköter.

9. Så hennes ju slik hårdhet sig, hon

mera ädelt tänkte, barmhertighet uti
sin håg, hon mat och pengar skänkte,
hvaraf den arma kvinnan då hugosa-
lad mände gerna gå, sin döds ett
begrafva.

11

11.

2676

UDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

10. Till fadder pigan buden blef och
därför väl sig prydde, gaf bud och
dygden skiljebref och, brödsmodanden
tyckte, Sess fru gaf henne tremsa bröd
att ge sin mor som led stor nöd,
och sådan hjälp behöfde.

11. När hon ett stycke hade gått och
hvarmen bröden burit, sin frus barm-
hertighet förmått, på modern häftigt
sytt. Hon hon der vägen vren var:
Närk hvad för medel då hon tar att

röda skorna: spara.

12

12.

12. Här fans ej sten, här fans ej spång,
Hvar på hon kunde kliva: Va
kring blef vägen alltför lång, ej
småttill vill hon blifva, ty ligger
hon på bröden så, att hon på
dem kunde torrkoll gå, Men hämm-
den resan stäckt.

2676

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

13. Sep fötter fastna genast kvar,
Lär hon på bröden trädor, på
benen hon förgäves drar, hon
bänner, svar och häder ty som
en stor och jorrfast sten, Orörlig
är så hennes ben i markens sig
och fäste.

14. När hon sig såled's straffad ser,
begrinner hon att gråta, O jord
och himmel hjälp hon bli med
bleka kinder, Våta. Allt folk till
kyrkan skulle gå, så välkomna syn
de andra på, och för varann frukna

15. Vid slutad gudstjänst folket går,
att detta under skåda: man ser
hur synderskan hon står, och kan
sig inte rida. Om hjälp hon tigger
hvarje man, Se binda till men
ingen kan, dess fot från marken rida.

16. Och Presten räddar henne till, att
allvar bättring göra. Bekänna
synden ty då vill Gud, om syndens
höra, hon ropar då: Jag vara barm
har själv mig snärt i syndens garn.

förtjänsten jag nu röner.

14

14.

17. Guds ord jag aldrig älskat har,
hvad presten sagt fraktadt, bedröfet
både far och mor, våldslustan öfver-
traktat. Guds gäfners misbrukt var
min lust, nu mättas jag af god och
pust, och sådant allt med rätta.

2676

18. I människor som på mig se,
låt detta eder lära, allt man bör
Gudi dyrkan ge, Föräldrar skall man
ära. Fly högmål som en rot till
allt, som ges emot hvad Gud be-
fallt, blif af min färd visa.

19. Knappt kunde hon de sista ord,
med barten röst framföra, Förrän den

djupt fasta jord, begynte sig att
röra, Hon knäppte då sina händer
i hop, och sjönk så ned i en
grop, som henne strax betäckte.

15 15.

2676

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30. O människor! betänken er, hög-
färdens låten fara, och qvickheten som
man ser, är och en farlig snara.
Låt pigans fjäd vanna er, från
synd och stolthet mer och mer,
till dygd och gudlig befrad.

Småland

Uppf. av Bengt Lööfberg (präst)

16

16.

Albo bok

Red. av Erik Andersson

Kiristad b. n.

80 år (1929), född i Röckla, Kiristad.

2676

Avskrift av
en visbok.

1929.

(Inp. 2834:7-14)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visan om Kjersting i Röckla Visan om
Kjersting i Röckla

1. I Wäreslads socken i Kro-
nobergs län är hemmanet
Röckla beläget, der bodde
Jesu och Kjersting, det sad. s
de lefde väl, det likas
vid en Paradis på jorden.

I Käreleens famn, der var
hon fruktbar, och liden den
led sin fölossningens slud,
och dagen kom att hon

mående föda.

LUNDS UNIVERSITET
BIBLIOTEK

17

17.

2676

2. Det hände sent en
aften da folket sof sött och
foglarna lyckat att 'ginga'.
Nu Kjersting låg ensam på
barusängens bädd och vakade
över det lilla, 'Tillreds' vore
krou och lags hemme bort.
De hade gjort en skild
den Kjersting liker var
och lagt uti barusängens under.

3. När Peter kan uppräkna-
de och Kjerstings bild besåg,
dess rosenröda kinder vore
bleka, Han tänkte om var
söden i barusängens svär, och
salar de orden såhunda

Men ack du Låse Vän det
är nu tungt för mig, som icke
var vaken när Kalade med
dig, Den skuld du tog av-
sked från världen.

18. 18.

2676

4. Pehr reste då till prästen
och sade hon var död, och
lätte på henne för ringa. Mäster
Nilsson svarar jag beklagar
din död, och säger dig men
nu du kan lida. Hon är icke
död, det var din egen skull,
Ty när som du somnade
kommo begravd och bytte på
en stöld och Kjerulief.

5. Nu måste du begrava
den stöld du har i stöna

Kjerskiings kista murepa, Ty
hon bliver visen liden hela sin
kropp Om du än kan få
honne åter, nu ser för-
störde du med pligten och
skam din egendom och heder
Det går dig inte an Hon
kan i berget icke länge
leva.

19

19.

2676

6. När kistan kom i grafven
och Prästen kastar jord, Han
säger uppenbart de orden,
För denna förmäling begrafta
vi här en skild under den
jorden. Pehr gick sitt evkoår
En fästmo han var, Från
Ärkensocknen och hem

sin sin gård, och släktling-
arna paulas sin bröllop.

10

20.

7. En aftonen när gästerna
satt till bords, och musiken
sag höra låter, de
hörde Kjerstings röst från
förelugans dörr. Var god kära
Pehr lag mig åter. Fly mig
ett strömband utaf din
vilda hand så blir jag fril-
lös af tiollets hårda
band, jag älskskap av
dig ej mer begär.

2676

LEAND'S UNIVERSITE
FOLKMINNESARKI

8. Hon bad om denna hjälpen
tre gånger av rad, sen
hade hon ej makten mer säga.
Pehr steg ifrån bruden och

öfver sitt bord. Men folket
tog lag i hans kläder och
sade kärre vän du ser det
är wakt, Trolken kunna
saga dig, ja mest på sam-
ma sätt som de den förra
hustru har sagt.

21

21.

2676

OS UNIVERSITETS
OLKMINNESARKIV

9. Der hölls de konom en
långelig skuld. Till Kjerding
och Jørshugau var bortförder.
Pehr blev då bedrövad på
folket så dunt, att han
ej fick prätta sin Kjerding.
Bröllopet blev kort. Hvar
reste hem till sin ort och
ifrån den liden till döden
tog konom bort. Pehr hade
mellankolik till sinnes.

10. På Kärningekullen man ofta
 henne såg, Ötminstone hvarje
 Julaften, med gråtande ögon och
 kammade sitt hår och blotta
 lintyget var hon iklädd. Men när
 man tänkte på att taga henne hem,
 försvann hon så hastigt ur deras
 åsyn, som skottet ur skärman för-
 svinner.

LUNDS UNIVERSITET
 FOLKMINNESARKIV

11. Lju är efter hon till Kärninge-
 kullen kom, lode Mäster Nils till
 Pehr i all lyshet, Sin Kärsting hon
 är dödd och förder till den stad,
 der portarna för trollen äro stängda, till
 Hårbighetens land Hem till sitt enda
 barn som knappt en dag i världen dess
 ögonar ögat har och likväl blivit stort
 i Guds rike.

23

23.

12. För tvåhundra trettio år sedan
 skall detta vara handt. Så säger
 den släkten i Röckla: Pehrs Barn
 har bebott gården led efter led. Jag
 dem tillbaka uppräknat, äldst
 de som lefva, der intill dess är
 Farfars Farfar, som miste Kjörsting
 bara ett åratal i dag, ett tusen
 åttahundra nittiofem.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

2676

gmf. 2834:14.

(alltså år 1665)